

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

کوزه‌های مناسب احیای مراتع قشلاقی و میان‌بند علف شور

۱۳۴۹

علف شور

علف شور (*Salsola rigida*) گونه‌ای خوشخوراک است که برای احیای مراتع قشلاقی و میان‌بند (مناطق خشک و بیابانی) بسیار مناسب است.

ریخت‌شناسی

بوته‌ای چندساله، نیمه‌چوبی، با ارتفاع ۱۵ تا ۷۰ سانتی‌متر، دارای انشعابات متعدد از قاعده، طول عمر ۷ تا ۲۵ سال، عمق ریشه‌دوانی ۱/۵ تا ۷ متر؛ ساقه سفت، چوبی، سبز روشن تا خاکستری، پوشیده از کرک‌های شکننده کوتاه؛ برگ‌ها متناوب، خطی نیمه‌خاکستری؛ گل‌ها دوجنسی؛ بذرها دایره‌ای شکل، زرد تا قهوه‌ای، ابعاد ۲ تا ۲/۵ میلی‌متر.

دامنه پراکنش

دارای دامنه رویشگاهی وسیعی در کشور بوده و در شمال، شمال غرب، مرکز، شمال شرق و شرق کشور رویش دارد.

ویژگی‌های رویشگاهی

در رویشگاه‌هایی با ارتفاع حداقل ۵۰۰ متر تا حداکثر ۱۸۰۰ متر از سطح دریا، تمام جهت‌های جغرافیایی، شیب ۵ تا ۴۰ درصد بوده، میانگین بارندگی ۱۰۰ تا ۴۰۰ میلی‌متر و دمای ۱۸- تا ۴۰- درجه سانتیگراد پراکنش دارد. خاک‌های لومی- شنی تا لومی- سیلتی بستر رویش این گیاه است.

مزایای کاشت گونه

❖ **دوره رویش طولانی:** دوره رویش طولانی بوده و در پاییز به بذر می‌نشیند.

❖ **دامنه رویشی وسیع و مقاومت زیاد:** این گونه از بارندگی حدود ۱۰۰ میلی‌متر قادر به رویش بوده و در خاک‌های با املاح زیاد مانند خاک‌های سولفاته نیز قادر به حیات است.

❖ **مناسب برای تأمین**

علوفه در مراتع: در مراتع

قشلاقی سهم فراوانی در تأمین

علوفه دام سبک دارد و منبع

مهم علوفه دام عشایر به‌عنوان

جیره روزانه است. در چرخه

روزانه تعلیف دام، در اواخر

زمان چرا و پیش از رفتن دام

به محل استراحت، تعلیف از

مراتع دارای این گونه انجام

می‌شود. با تعلیف این گیاه، دام

به‌شدت تشنه شده و بدون توجه به

علوفه مسیر به سوی آب‌شخور می‌شتابد.

این قسمت از چرخه چرا، علاوه بر بهداشت تغذیه دام،

در سهولت هدایت دام توسط چوپان نیز مؤثر است.

❖ کاربردهای دارویی: برگ این گیاه دارای ترکیبات

آنتی‌اکسیدانی با ترکیب کم‌کالری است.

❖ حفاظت خاک و جلوگیری از فرسایش بادی و آبی: با

توجه به دامنه مناسب پراکنش، عمق ریشه‌دوانی زیاد و تاج‌پوشش مناسب، می‌تواند در ایجاد پوشش طبیعی و مناسب برای جلوگیری از ایجاد رواناب و فرسایش بادی و آبی در مناطق کویری و بیابانی که مستعد فرسایش هستند، تأثیر به‌سزایی داشته باشد.

❖ **طراحی منظر جاده‌های مناطق خشک:** می‌توان آن را با توجه به تاج‌پوشش سبز - خاکستری، گل‌های رنگی زیبا و سازگاری زیاد برای رویش در شرایط سخت، برای استفاده در منظرسازی توصیه کرد.

بهترین زمان جمع‌آوری بذر و روش تکثیر

بسته به شرایط منطقه از اواسط مهر تا پایان آبان است. با توجه به اینکه بذر به سرعت قوه نامیه خود را از دست می‌دهد، حداکثر مدت نگهداری ۸ تا ۹ ماه است. توصیه می‌شود از بذر هر سال برای کاشت همان سال استفاده شود. تکثیر در مراتع با چرای متعادل از طریق بذر و در مراتع تخریب‌شده با استفاده از کشت گلدانی انجام می‌شود.

تیماردهی بذر پیش از کاشت

بذر آن دارای قوه نامیه مناسب بوده و به تیماردهی معمول از قبیل حذف پوسته، سرمادهی و خراش‌دهی نیاز ندارد و شست‌وشو با آب مقطر برای افزایش جوانه‌زنی آن کافی است.

گونه‌های مناسب احیای مراتع قشلاقی و میان‌بند؛ علف شور

بهترین زمان کاشت

نیمه آذر تا اواسط دی

عنوان: گونه‌های مناسب احیای مراتع قشلاقی و میان‌بند؛ علف شور

ناظر: کمیته علمی نهضت مردمی تولید و کاشت یک میلیارد نهال

نویسندگان: نادیا کمالی، مرتضی خداقلی، داریوش قربانیان

همکاران: مهدی پورهایمی، فاطمه عباسپور، فیروزه حاتمی

نظارت بر تنظیم چاپ و نشر: ویدا همتی، فتح‌اله بهرامی

طراحی و صفحه آرایی: سبا سادات کرمانی پورباقایی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی- دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی

شمارگان: محدود

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲

مسئولیت درستی مطالب با نویسندگان است.

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۶۳۶۶۸ به تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۱ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، طبقه ۱۲

تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱